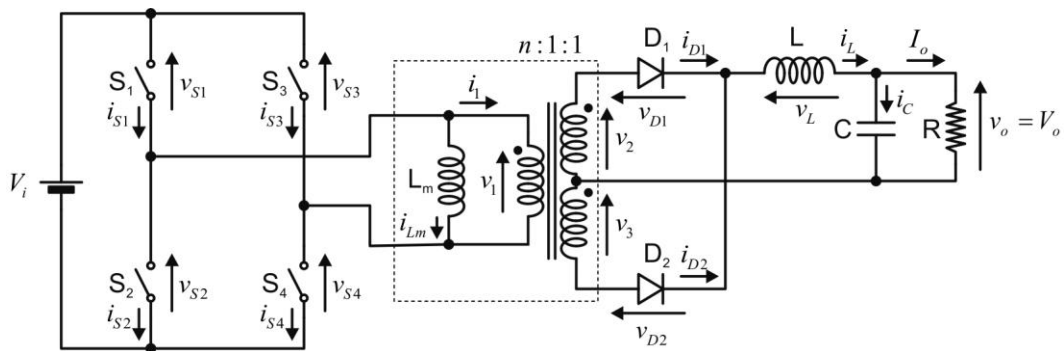
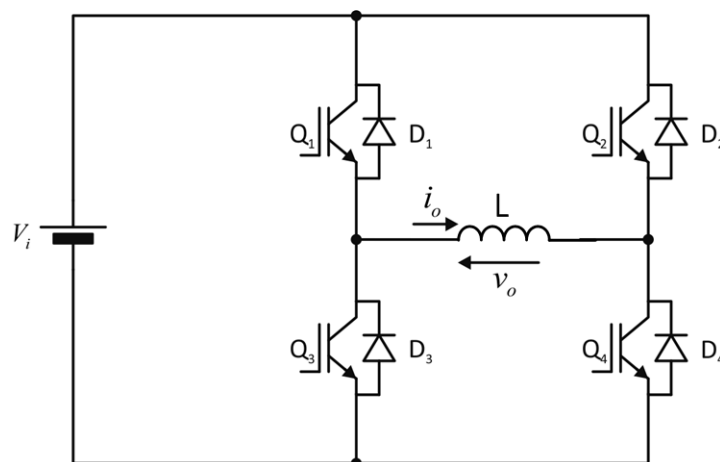

- Отпорност оптерећења мосног претварача приказаног на слици мења се од $R_{\min} = 5 \Omega$ до $R_{\max} = 10 \Omega$. Претварач ради са прекидачком учестаношћу која се може мењати у опсегу $f_{\min} = 40 \text{ kHz}$ до $f_{\max} = 60 \text{ kHz}$. Преносни однос трансформатора је 10:1:1. Напон на излазу претварача треба одржавати на константној вредности $V_o = 12 \text{ V}$. Улазни напон претварача варира у опсегу $V_{\min} = 180 \text{ V}$ до $V_{\max} = 210 \text{ V}$. Одредити минималну вредност индуктивности пригушнице тако да претварач ради у непрекидном режиму у свим очекиваним радним условима. Капацитивност кондензатора у филтру је довољно велика да се може занемарити наизменична компонента напона на оптерећењу.

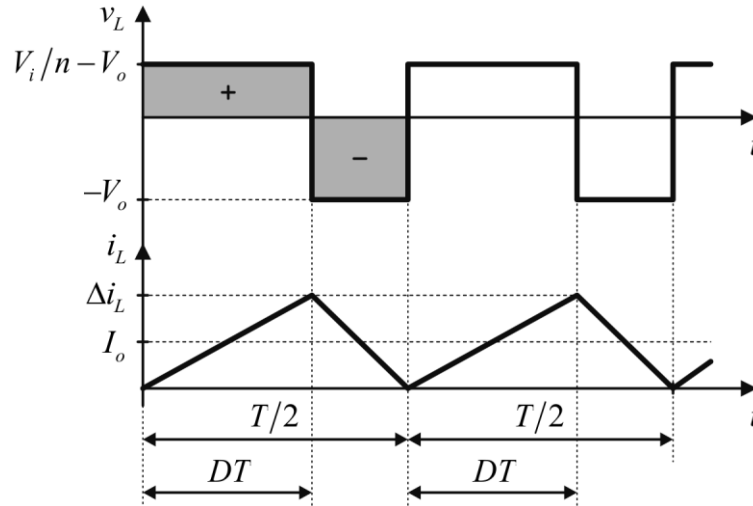

- Монофазни мостни инвертор оптерећен је индуктивним оптерећењем индуктивности $L = 50 \text{ mH}$ и ради у режиму са правоугаоним напонам (*square-wave*). Номинална вредност улазног једносмерног напона је $V_i = 300 \text{ V}$. Нацртати таласни облик струје оптерећења i_o и означити које компоненте проводе у различитим интервалима. Одредити реактивну снагу на оптерећењу, као и средњу и ефективну вредност струје једног транзистора. Средња вредност струје оптерећења је једнака нули.

1. задатак

На следећој слици приказани су таласни облици напона на пригушници и струје кроз пригушницу у случају када претварач ради на граници прекидног режима.

Са претходне слике се види да важи:

$$\Delta i_L = \frac{V_o}{L} \left(\frac{T}{2} - DT \right) = \frac{V_o}{fL} \left(\frac{1}{2} - D \right) \quad (1.1)$$

Са претходне слике се такође види да на граници прекидног режима важи:

$$I_o = \frac{\Delta i_L}{2} \Rightarrow \frac{V_o}{R} = \frac{V_o}{2fL} \left(\frac{1}{2} - D \right) \quad (1.2)$$

Да би претварач радио у непрекидном режиму, индуктивност пригушнице мора да буде већа од оне при којој претварач ради на граници прекидног режима. При промени отпорности оптерећења, мења се средња вредност струје оптерећења, I_o . Поред тога, при промени прекидачке учестаности и *duty cycle*-а мења се рипл струје пригушнице. Из релације (1.2) следи да индуктивност пригушнице која обезбеђује да претварач ради на граници прекидног режима износи:

$$L = \frac{R}{2f} \left(\frac{1}{2} - D \right) \quad (1.3)$$

При томе, индуктивност пригушнице мора бити таква да омогући непрекидни режим рада претварача и у најнеповољнијим условима. Најнеповољнији услови се имају при максималној отпорности оптерећења (минималној струји оптерећења), минималној прекидачкој учестаности и минималној вредности *duty cycle*-а. Минимална вредност *duty cycle*-а има се при максималној вредности улазног напона, и износи:

$$D_{\min} = \frac{V_o \cdot n}{2V_{i\max}} = 0.2857 \quad (1.4)$$

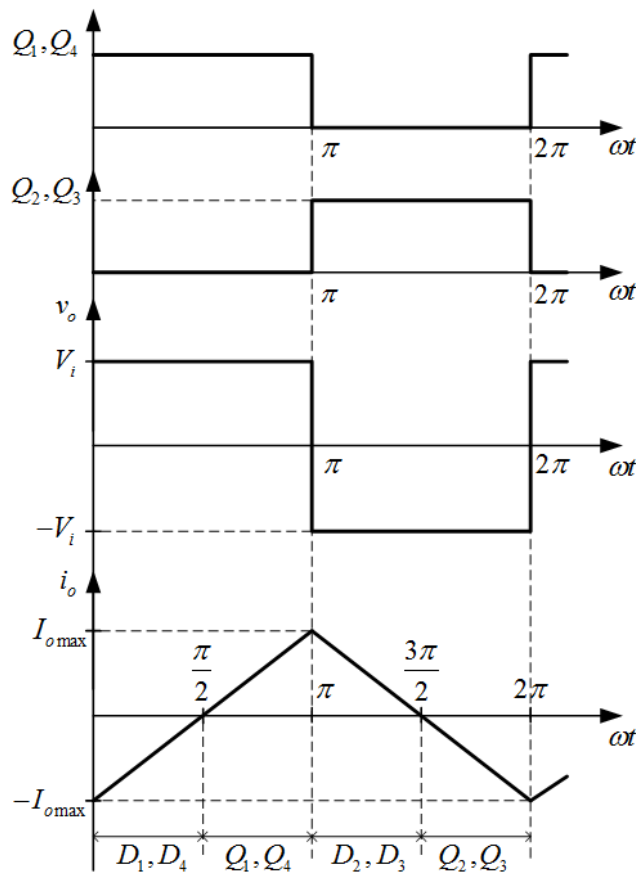
Треба имати у виду да на граници прекидног режима и даље важи релација за средњу вредност излазног напона која важи у непрекидном режиму. Минимална вредност индуктивности пригушнице која обезбеђује непрекидан режим рада у свим очекиваним радним условима износи:

$$L_{\min} = \frac{R_{\max}}{2f_{\min}} \left(\frac{1}{2} - D_{\min} \right) = 26.8 \mu\text{H} \quad (1.5)$$

Усваја се прва већа стандардна вредност $\rightarrow L_{\min} = 27 \mu\text{H}$.

2. задатак

У току једне (позитивне) полупериоде укључени су транзистори Q_1 и Q_4 , а у току друге (негативне) полупериоде транзистори Q_2 и Q_3 . Међутим, с обзиром на то да је оптерећење индуктивно, смер струје оптерећења неће одговарати поларитету излазног напона у току целе позитивне (негативне) полупериоде. У интервалу када смер струје одговара поларитету напона, проводе транзистори, док у интервалу када су поларитет напона и смер струје супротни, проводе антипаралелне диоде. Како је оптерећење чисто индуктивно и једносмерна компонента струје је једнака нули, транзистори и диоде ће проводити по четвртину периода, као што је приказано на слици.

Ефективна вредност напона на оптерећењу једнака је улазном напону:

$$V_o = V_i = 300 \text{ V} \quad (2.1)$$

Максимална вредност излазне струје једнака је:

$$I_{o\max} = \frac{\Delta I_L}{2} = \frac{V_i \cdot T / 2}{2L} = \frac{V_i}{4fL} = 30 \text{ A} \quad (2.2)$$

Ефективна вредност струје оптерећења може се одредити као (координатни почетак премештен у $\omega t = \pi/2$):

$$I_o = \sqrt{\frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} i_o^2 d(\omega t)} = \sqrt{\frac{2}{\pi} \int_0^{\pi/2} \left(\frac{x \cdot I_{o\max}}{\pi/2} \right)^2 dx} = \frac{I_{o\max}}{\sqrt{3}} = 10\sqrt{3} = 17.32 \text{ A}, \quad x = \omega t \quad (2.3)$$

Реактивна снага на оптерећењу може се одредити као:

$$Q_o = V_o \cdot I_o = 5.196 \text{ kVar} \quad (2.4)$$

Треба приметити да:

$$\frac{V_o^2}{\omega L} = 5.732 \text{ kVAr} \neq Q_o \quad (2.5)$$

јер излазни напон, поред основног, садржи и више хармонике.

Једноставности ради, а без утицаја на резултат, координатни почетак ће за потребе прорачуна средње и ефективне вредности струје транзистора поново бити премештен у тачку $\omega t = \pi/2$. Сваки од транзистора проводи у току једне четвртине периоде. Израз за средњу вредност струје транзистора Q_1 гласи:

$$I_{Q1,avg} = \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} i_{Q1} dx = \frac{1}{2\pi} \int_0^{\pi/2} I_{o\max} \cdot \frac{x}{\pi/2} dx = \frac{I_{o\max}}{8} = 3.75 \text{ A} \quad (2.6)$$

Ефективна вредност струје транзистора Q_1 може се одредити као:

$$I_{Q1,RMS} = \sqrt{\frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} i_{Q1}^2 dx} = I_{o\max} \cdot \sqrt{\frac{2}{\pi^3} \int_0^{\pi/2} x^2 dx} = \frac{I_{o\max}}{2\sqrt{3}} = 8.66 \text{ A} \quad (2.7)$$